

Utbildningsinspektion i Tallbackaskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Solna kommun och besökt Tallbackaskolan den 14-15 november 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida. (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Tallbackaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Tallbackaskolan intervjuades skolledning, lärare, elevvårdspersonal och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Tallbackaskolan	Antal elever
Förskoleklass	26
Grundskola	426

Källa: Uppgifterna ovan är skolans egna och gäller november 2007.

I Tallbackaskolan går barn i förskoleklass och elever i årskurserna 1–9. Skolan är från början en grundskola för elever i de senare årskurserna som i juli 2005 utökades med de tidigare årskurserna då en sammanslagning skedde med en näraliggande skola.

Skolan leds av en rektor samt en biträdande rektor och är organiserad i arbetslag. Organiseringen av skolan har som utgångspunkt att eleverna i huvudsak undervisas av samma lärare under sin skoltid på Tallbackaskolan. Arbetslagen leds av arbetslagsledare. Det finns tre kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper för elever i behov av särskilt stöd på skolan, en grupp för de tidigare åren och två grupper för de senare. Skolan har också individintegrerade särskoleelever.

Skolan ingår, tillsammans med övriga skolor i Solna, i försöket med timplanelös utbildning i grundskolan, vilket kommenteras ytterligare i kommunrapporten.

Denna rapport omfattar inspektion av förskoleklass och grundskola. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg behandlas övergripande i kommunrapport.

Helhetsbedömning

Verksamheten i skolans förskoleklass stämmer väl överens med läroplanens mål och riktlinjer samt ger en god grund för barnens fortsatta lärande och utveckling. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och har god kännedom om verksamheten. Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och många har lång erfarenhet av läraryrket. Elevernas kunskapsutveckling följs på individnivå och resultaten redovisas för eleven och föräldrar vid utvecklingssamtalen.

Skolan följer dock inte upp kunskapsresultaten för årskurserna 1–5 i samtliga ämnen, vilket innebär att det saknas underlag för att bedöma hur väl skolan lyckas med sitt kunskapsuppdrag i de tidigare åren. Provrresultaten från de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik för årskurs 5 är dock låga. De betyg som satts i slutet av grundskoletiden uttrycker i vad mån eleverna har uppnått de mål som uttrycks i kursplanerna för olika ämnen. Kunskapsresultaten vid Tallbackaskolan har avsevärt försämrats våren 2007 i förhållande till tidigare år såväl avseende meritvärde, andelen elever behöriga till gymnasieskolan som andelen elever som nått målen i samtliga kursplaneämnen. Skolans värden ligger överlag lägre än riket i övrigt.

Skolan saknar till största del rutiner på en övergripande nivå för hur kunskapsresultaten kontinuerligt ska följas upp i alla ämnen. I och med att skolan inte har denna överblick av elevernas kunskapsutveckling saknas möjlighet att upptäcka variationer i elevernas måluppfyllelse och att upptäcka och åtgärda stödbehov. Inte heller finns underlag för analys och åtgärder för att komma tillrätta med eventuella andra brister i verksamheten. Inspektörerna bedömer att resultatutvecklingen vid skolan är mindre god och kunskapsresultaten bör förbättras.

Skolans arbete med normer och värden är enligt inspektörerna överlag av god kvalitet. Inspektionen visar att personalen har ett stort engagemang och det bedrivs ett aktivt arbete med att utveckla elevernas känsla för samhörighet och ansvar. Det finns ett demokratiskt förhållningssätt i det dagliga arbetet. Personalen verkar för att skapa en god skolmiljö och förhållandet mellan lärare och elever präglas av respekt och en god samtalston.

Eleverna trivs och känner sig trygga. En bidragande orsak till detta tycks vara det värdegrundsarbete som skolan bedriver. Skolan bör dock ge eleverna möjlighet att medverka vid likabehandlingsplanens framtagande och uppföljning.

Undervisningens kvalitet varierar mellan olika arbetsenheter och enskilda lärare. Arbetssätt och organisation av undervisningen ger i relativt låg utsträckning utrymme för olika kunskapsformer. Skillnader inom skolan gäller likaså elevernas möjlighet till inflytande och ansvarstagande för det egna lärandet. Arbetslagen har stor frihet och deras respektive möten utgör en plattform för pedagogiska diskussioner och utveckling. En övergripande pedagogisk diskussion mellan tidigare och senare årskurser är dock nödvändig eftersom verksamheten idag närmast kan beskrivas som två skolor i skolan.

Skolans kvalitetsarbete fungerar inte helt tillfredsställande. Bland annat är personalens och elevernas delaktighet i arbetet med kvalitetsredovisning skiftande, vilket får till följd att denna inte till fullo fungerar som ett led i skolans kontinuerliga arbete med uppföljning och utvärdering av verksamheten. Kvalitetsredovisningen bör också utvecklas genom en bättre uppföljning av bland annat kunskapsresultaten.

Brister som måste åtgärdas

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 och 9 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skriftliga omdömen saknas för elever som i slutet av nionde skolåret inte nått upp till målen och därmed saknar betyg i ett ämne eller ämnesblock (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med förordningen (5 kap. 5 § och 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Eleverna ges inte möjlighet att nå de nationella målen i teknik i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Elever som är inskrivna i särskolan följer inte särskolans kursplaner (6 kap. 1 § särskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Företrädare för eleverna har inte medverkat vid utformning av skolans ordningsregler (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång fattas inte i enlighet med förordningens (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).

4 (16)

- Alla elever i behov av särskilt stöd ges inte det och åtgärdsprogram utarbetas inte för alla elever som behöver särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

- Skolans kunskapsresultat bör förbättras.
- Skolan bör utveckla arbetet med uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten.
- Skolan bör säkerställa att betygskatalogen förs på ett rättssäkert sätt.
- Skolan bör försäkra sig om att all undervisning utgår från läroplanens och kursplanernas strävansmål.
- Skolan bör förbättra sitt arbete med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger.
- Skolan bör förbättra arbetet med att ge eleverna möjlighet till inflytande över undervisningen och det egna lärandet.
- Skolans arbete med särskilt stöd bör analyseras och förbättras.
- Skolan bör utveckla samarbetet mellan de olika arbetslagen.
- Skolans kvalitetsarbete bör vidareutvecklas.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- Ej godtagbar kvalitet innebar en avsevärd avvikelse från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Inspektörerna granskar om utbildningen ger kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Vidare granskas vilka förutsättningar kommun och skola ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig goda kunskaper i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. Sammanställning av betygsresultat för årskurs 9 i Tallbackaskolan jämfört med samtliga kommunala skolor i Solna kommun samt i riket år 2005–2007, enligt statistik från Skolverket.

	Tallbackaskolan			Solna kommun			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Andel (i procent) med fullständigt slutbetyg	72,9	79,5	71,9	71,0	72,3	68,0	75,5	76,0	76,1
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	90,6	95,2	88,8	90,8	92,0	89,8	89,2	89,5	89,1
Meritvärde ¹	209,9	217	205,7	209,7	209,8	210,2	206,3	206,8	207,3

Kommentar:

De betyg som sätts i slutet av grundskoletiden uttrycker i vad mån eleverna har uppnått de mål som uttrycks i de nationella kursplanerna för olika ämnen. Av tabellen ovan framgår att slutbetygen från våren 2006 i Tallbackaskolan generellt var högre än i kommunen och riket i övrigt. Kunskapsresultaten vid Tallbackaskolan har kraftigt försämrats våren 2007. Skolans värden ligger 2007 på en lägre nivå än kommunen och riket i övrigt när det gäller både andel behöriga till nationellt program och meritvärde. Andel elever med fullständigt slutbetyg överstiger kommunens värden men ligger under värden i riket i övrigt. Om det finns skillnader mellan pojkars och flickors resultat har inte analyserats på skolan. I Skolverkets statistik kan inga större systematiska skillnader generellt mellan flickors och pojkars resultat utläsas.

Resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 9 i svenska, engelska och matematik har granskats i inspektionen. Inspektörerna noterar att resultaten ligger i nivå med betygsnivån i slutbetygen i årskurs 9 i motsvarande ämnen.

I en mer ingående analys av betygsstatistiken från våren 2007 framkommer skillnader i betygssättningen mellan olika ämnen. Drygt tio procent av eleverna når inte målen i de naturorienterande ämnena och i matematik är andelen nio procent medan i ämnet svenska är andelen elever som inte uppnår målen en procent.

Inspektionen visar vidare att det inte är möjligt att bedöma skolans kunskapsresultat för den tidigare delen av grundskolan, årskurserna 1–5, då skolan saknar en samlad bild över andelen elever i årskurs 5 som våren 2007 uppnått målen i samtliga kursplanämnen. I de nationella ämnesproven för årskurs 5 i matematik, engelska och

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

svenska noteras låga provresultat; 62 procent av eleverna uppnådde målen för proven i samtliga tre ämnen enligt skolans egna uppgifter.

1.2 Uppföljning av kunskapsresultaten

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om resultatet av skolans verksamhet följs upp kontinuerligt så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om lärarna använder resultaten från de nationella proven för att analysera och främja elevernas kunskapsutveckling,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Med hänvisning till vad som nedan redovisas bedömer inspektörerna att området Uppföljning av kunskapsresultat är av mindre god kvalitet främst beroende på att uppföljning av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen och i alla årskurser saknas. Inspektionen visar att Tallbackaskolan till största del saknar rutiner på en övergripande nivå för hur kunskapsresultaten kontinuerligt ska följas upp i alla ämnen. Ett gott exempel ses dock i matematik där resultaten kontinuerligt följs upp på skolenivå så att undervisningsmål och metoder kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

Inom följande område bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls:

Uppföljning av alla ämnen

I författningarna anges att skolans verksamhet ska utvecklas så att den svarar mot fastställda mål och att resultaten måste följas upp och utvärderas. Tallbackaskolans uppföljning av kunskapsresultaten är i huvudsak begränsad till svenska, engelska och matematik.

I intervjuer framkommer att kunskapsresultaten i svenska, matematik och engelska följs upp och redovisas inom såväl arbetslagen som i möten med rektorn. Inspektionen visar dock att det i mindre grad genomförs övergripande uppföljning i övriga ämnen. Inte heller för eleverna i årskurs 1–4 samt 6–7 finns någon samlad bild på skolenivå av elevernas kunskapsutveckling i riktning mot de nationella målen i årskurs 5 respektive 9. Uppföljning sker i varierad grad och omfattning inom skolans arbetslag men en skolövergripande systematik saknas. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Inspektö-

rernas bedömning är att skolan måste utveckla arbetet med uppföljning av kunskapsresultaten.

1.3 Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna utvärderar varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål i samtliga ämnen,
- om kontinuerliga utvecklingssamtal, med stöd av den individuella utvecklingsplanen, genomförs samt att ett samtal förs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betygskatalog förs på ett rättssäkert sätt,
- om betyg sätts enligt författningarna krav.

Bedömning av området Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat sammantaget är av god kvalitet. Bedömningen görs mot bakgrund av att skolan följer upp elevernas kunskapsutveckling på individnivå och resultaten redovisas för eleven och vårdnadshavarna, främst under utvecklingssamtalen. Dessa samtal upplevs av elever och föräldrar fungera bra och de individuella utvecklingsplaner som upprättas vid samtalen ses som ett gott stöd i arbetet. Flertalet av de elever och föräldrar inspektörerna möter, främst i årskurs 1–5 menar dock att kunskapsutvecklingen är otydligt i flera ämnen då målen att uppnå i dessa ämnen inte tydliggörs av skolan. Inspektionen visar att betygssättning sker utifrån all tillgänglig information och att elever ges tillfälle att på olika sätt visa vad de kan. Betygen upplevs av eleverna som rättvisa. Skolan upprättar dock inga skriftliga omdömen till berörda elever och betygskatalogen förs inte på ett rättssäkert sätt.

Inom följande områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls:

Betygssättning enligt författningarnas krav

Grundskoleförordningen anger att om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret ska betyg inte sättas i ämnet. I dessa fall ska ett skriftligt omdöme ges och bifogas slutbetyget. Tallbackaskolan utfärdar inga skriftliga omdömen för berörda elever och inspektö-

terna bedömer därför att detta måste åtgärdas.

Elevernas slutbetyg ska antecknas i en betygskatalog. Betygen ska finnas samlade för varje enskild elev och betygskatalogen ska utgöra den officiella dokumentationen över de betyg som satts. Utfärdande av betygsdokument är ett beslut som utgör myndighetsutövning mot eleven. Detta kräver att det finns klara rutiner på skolan för hur betygskatalogen ska föras. Tallbackaskolans betygskataloger saknar i vissa fall signaturer, datum när betygen sattes och tydliga noteringar vid ändring av betyg. Inspektörerna bedömer att betygskatalogen inte förs på ett rättssäkert sätt och detta bör skolan åtgärda.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans verksamhet,
- om organisation och varierade arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om alla som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Genomförande av utbildningen sammantaget är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning och grundar sig på att det i vissa fall framkommer brist på överensstämmelse mellan undervisningens genomförande och riktlinjerna i läroplanen och kursplanerna.

Inspektionen visar att undervisningens kvalitet varierar stort mellan olika arbetsenheter och enskilda lärare. Delar av undervisningen har inslag av undersökande arbetssätt då elever ges goda möjligheter att tillägna sig många av de kunskapskvaliteter som beskrivs i kursplanerna. I andra ämnen och klasser ses dock exempel på hur undervisningen helt läggs upp efter arbetsgången i tryckta läromedel vilket synes skapa koncentrationssvårigheter och mindre lust att lära hos delar av elevgruppen. Vid lektionsbesök och i intervjuer ges exempel på arbetssätt där eleverna skriftligt svarar på frågor och löser givna uppgifter, oftast i lösbladssystem. Av inspektionen framgår att arbetssätt och organisation av undervisningen i relativt låg utsträckning ger utrymme för olika kunskapsformer. Skillnader inom skolan gäller likaså elever-

nas möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Insatser bör vidtas avseende följande områden:

Läroplanen och kursplaner anger inriktningen för verksamheten

Författningarna anger att skolans arbete ska inriktas mot de mål att sträva mot som återfinns i läroplanen och kursplanerna. Bland annat ska skolan sträva efter att eleverna utvecklar nyfikenhet, lust att lära och tillit till sin egen förmåga.

Inspektionen visar att det vid Tallbackaskolan är stora skillnader mellan olika ämnen och mellan olika lärare när det gäller inriktningen av undervisningen. Det framkommer i diskussioner med såväl lärare som skolledning att det inte görs någon uppföljning av hur väl undervisningen tar sin utgångspunkt i läroplanen och kursplanernas mål att sträva mot, vilka anger undervisningens inriktning. Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att all undervisning tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.

Utrymme för olika kunskapsformer ges

Författningarna anger att de kunskapskvaliteter som eleverna ska utveckla åstadkoms genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Inspektörerna ser vid vissa lektionsbesök hur elever ges möjligheter att arbeta för att nå de olika kunskapskvaliteter läroplanen beskriver, men motsatta exempel ges också. Elever som inspektörerna samtalar med upplever att undervisningen ofta är ensidig och inte ger dem utrymme att reflektera över vad de lärt sig. De har svårt att uppfatta en tydligt strukturerad progression i de olika ämnena. Inspektörernas iakttagelser och uppgifter från elever och lärare visar att undervisningen i hög utsträckning är faktacentrerad och alltför sällan ger eleverna möjligheter att kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör förbättra sitt arbete med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger.

Inflytande och ansvarstagande

Eleverna ska, enligt författningarna, ges möjlighet till ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Detta inflytande ska öka med stigande ålder och mognad. Inspektionen visar att elevernas möjligheter till inflytande över sitt eget lärande varierar och är i hög grad beroende av vilka lärare de har. Några lärare diskuterar kontinuerligt val av arbetssätt och undervisningens innehåll med eleverna och ger dem möjligheter att bidra med synpunkter och förslag, medan andra lärare företrädesvis utgår från sin egen eller lärobokens planering. Flertalet av de elever som inspektörerna möter i inspektionen framhåller att det är lärarna som nära nog alltid bestämmer undervisningens innehåll och utformning. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt eget lärande.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov,
- om skolan uppmärksammar och hjälper elever i behov av särskilt stöd,

10 (16)

- om åtgärdsprogram alltid upprättas vid särskilda stödinsatser.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Anpassning av verksamheten till elevernas behov sammantaget är av mindre god kvalitet. Denna sammanvägda bedömning beror främst på att det finns elever på skolan som trots behov inte får särskilt stöd och dessutom upprättas inte alltid åtgärdsprogram när elever riskerar att inte nå de nationella målen.

Elever som riskerar att inte nå målen i framför allt svenska, engelska och matematik ges dock olika former av särskilt stöd. Åtgärdsprogram upprättas huvudsakligen i dessa ämnen däremot upprättas vanligen inte åtgärdsprogram när elever riskerar att inte nå de nationella målen i andra ämnen. Lärarna arbetar med att kartlägga och möta varje elevs förutsättningar och behov i flera avseenden. Rektorn har goda kunskaper om enskilda elever och är mycket engagerad i elevvårdsarbetet. Skolans speciallärare och specialpedagoger spelar en viktig roll i detta arbete, liksom samarbetet inom arbetslagen. Mindre grupper bildas vid olika arbetsmoment och olika arbetsformer provas. Arbetet i skolans särskilda undervisningsgrupper fungerar väl.

Insatser behöver dock vidtas avseende följande områden:

Elever i behov av särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram

I det fall det föreligger risk att en elev inte kommer att nå målen som minst ska ha uppnåtts i slutet av årskurs 5 respektive 9, eller behöver särskilt stöd av andra skäl, ska skolan enligt grundskoleförordningen erbjuda stödundervisning. Om en elev bedöms behöva särskilt stöd ska rektorn tillse att ett åtgärdsprogram upprättas. Rektorn menar att det finns betydligt fler elever som är i behov av någon form av stödinsats än vad skolan tar omhand. Inspektionen visar att för ett antal elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd har inte åtgärdsprogram upprättats. Även lärarna bedömer att det skulle behövas mer stöd för fler elever och i ett större antal ämnen. Som framgår av tidigare bedömning i rapporten är det nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolenivå och att denna bland annat bör ligga till grund för skolans arbete med att ge särskilt stöd till elever. Exempelvis framkommer det i skolans betygsstatistik våren 2007 att det är inom de naturorienterade ämnena som störst andel elever inte når målen men i intervjuer framkommer att stödinsatser och åtgärdsprogram vanligen inte riktats därtill. Inspektörerna bedömer att skolan måste säkerställa att alla elever får det stöd de har rätt till och att åtgärdsprogram måste upprättas i enlighet med bestämmelserna.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att hos eleverna utveckla normer och värden i enlighet med styrdokumentet för vårt skolväsende.

Enligt skollagen ska utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna ska utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna ska också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden och eleverna ska kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- förekomsten av trakasserier eller annan kränkande behandling
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Normer och värden i studiemiljö och samvaro är av god kvalitet. Skolan har ett gott värdegrundsarbete som avspeglas i hur eleverna förhåller sig i skolmiljön.

Inspektionen visar att personalen har ett stort engagemang och det bedrivs ett aktivt arbete med att utveckla elevernas känsla för samhörighet och ansvar. Det finns ett demokratiskt förhållningssätt i det dagliga arbetet. Ett aktivt värdegrundsarbete bedrivs av rektorn vid skolan tillsammans med elever och personal. Personalen verkar för att skapa en god skolmiljö och förhållandet mellan lärare och elever präglas av respekt och en god samtalston. I Tallbackaskolan finns både ordningsregler och en likabehandlingsplan. Dessa uppfyller dock endast till dels författningarnas krav.

Insatser bör emellertid vidtas avseende följande områden:

Ordningsregler

Enligt grundskoleförordningen har rektorn ansvar för att ordningsregler finns för varje skola och att dessa utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Skolans

ordningsregler är kända men inspektionen visar att elevers och vårdnadshavares delaktighet i utarbetandet och uppföljningen är begränsad. Inspektörerna bedömer att detta måste åtgärdas.

Likabehandlingsplan

I lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever anges att huvudmannen eller den huvudmannen bestämmer ska se till att en likabehandlingsplan ska finnas för varje enskild verksamhet. Planen ska arbetats fram och ses över under medverkan av elever. Tallbackaskolan har en likabehandlingsplan men denna motsvarar inte fullt ut författningarnas krav. Det saknas en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Skolans målsättning med likabehandlingsarbetet motsvarar inte heller den nulägesanalys som gjorts utifrån en elevenkät som genomfördes på skolan januari 2007. Vid inspektionstillfället var ansvar för upprättande av en likabehandlingsplan inte överlämnat till rektor varför bedömning sker i den övergripande kommunrapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas verksamhetens ledning och personal och om kommunen och skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur kommunens och skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor är förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten utvecklas i riktning mot de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Rektors ansvar är av god kvalitet. Inspektionen visar att rektorn är väl förtrogen med verksamheten. De lärare, elever och föräldrar som inspektörerna mött uppfattar att rektorn har god kännedom om verksamheten. Vidare framkommer att rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för verksamheten. Arbetslagen har stor frihet och arbetslagsmötena utgör en

plattform för pedagogiska diskussioner och utveckling. Inspektionen visar dock på ett behov av uppföljning och utvärdering i samverkan mellan tidigare och senare årskurser.

Rektors beslutsfattande

Författningarna anger att beslut om särskilt stöd ska fattas av rektorn. När det gäller beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattar styrelsen för utbildningen beslut om det inte delegerats. I Solna kommun är beslut om placering i kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper delegerade till chefen för resursenheten. Föräldrar ansöker om plats i en sådan särskild undervisningsgrupp och rektorn ger sitt yttrande. Inspektörerna vill påpeka att det alltid är skolan som ansvarar för att elever får det särskilda stöd de behöver och rektor är ytterst ansvarig för att sådant stöd ges. Föräldrar kan därför inte välja eller välja bort de stödåtgärder som skolan bedömer nödvändiga. Se vidare bedömning i den övergripande kommunrapporten.

Om en elev inte kan få utbildning som i rimlig grad är anpassad efter elevens situation och förutsättningar, får styrelsen efter att ha hört elevvårdskonferensen besluta om anpassad studiegång för eleven. Vid Tallbackaskolan finns elever som har anpassad studiegång. Rektorn har av styrelsen för utbildningen fått delegation att fatta sådana beslut. Av inspektionen framkommer att rektorn inte fattar beslut om anpassad studiegång utan de anpassningar som görs för eleven bestäms av lärare, vårdnadshavare samt elev och dokumenteras i åtgärdsprogram. Beslut därom återrapporteras inte heller till ansvarig nämnd. Detta är inte i enlighet med författningarna och måste åtgärdas.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att professionellt kunna utföra sina arbetsuppgifter,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Med hänvisning till vad som nedan redovisas bedömer inspektörerna att området Personalens utveckling och kompetens är av god kvalitet.

Flertalet lärare på Tallbackaskolan har för uppdraget relevant utbildning och erbjuds kontinuerligt kompetensutveckling. Enligt rektorn och lärare finns dock ingen lärare

på skolan som har erfarenhet av eller en utbildning avsedd för de elever som är mottagna i särskolan. Rektorn har statlig rektorsutbildning och många års erfarenhet som skollärdare. Rektorn och personalen har i huvudsak kunskaper om gällande bestämmelser.

3.3 Tillgång till utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och om den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som innebär en ringa kostnad.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att flertalet delar i bedömningsområdet genomförs i enlighet med författningarna och att området som helhet därför är av god kvalitet.

Insatser behöver dock vidtas avseende följande område:

Garanterad undervisningstid

I de nationella kursplanerna finns mål att uppnå för eleverna i årskurs 5 i alla ämnen. Vid Tallbackaskolan anordnas dock teknik först i grundskolans senare årskurser vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå de nationella målen i årskurs 5 i detta ämne. Inspektörerna bedömer att detta inte är i enlighet med författningarna varför detta måste åtgärdas.

Enligt särskoleförordningen kan en elev som är inskriven i särskolan få sin undervisning i en klass i grundskolan om berörda rektorer är ense om detta och elevens vårdnadshavare medger det. Särskolans kursplaner gäller då för den integrerade eleven. Tallbackaskolan har elever som är inskrivna i särskolan och inspektionen visar att särskolans kursplaner inte följs för dessa. Inspektörerna bedömer att skolan måste erbjuda undervisning i enlighet med särskolans kursplaner för berörda elever.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete med syftet att nå målen i styrdokumentet,
- om det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nås och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Med hänvisning till vad som nedan redovisas bedömer inspektörerna att området Kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning och grundar sig på att skolans kvalitetsarbete fungerar mindre tillfredsställande och att skolans kvalitetsredovisning inte motsvarar författningarnas krav.

Systematiskt kvalitetsarbete

I författningarna finns angivet att skolans verksamhet ska utvecklas så att den svarar mot nationella mål och riktlinjer. Detta främjas bland annat genom systematisk uppföljning och utvärdering av verksamheten. Trots att skolan följer upp och utvärderar arbetet på olika nivåer finns ingen tydlig dokumentation som beskriver kvalitetsarbetet och dess process. Det råder en otydlig bild av vilka utvecklingsområden som ska prioriteras och vad som är utvecklingsdrivande vid skolan. Inspektörerna bedömer att skolans övergripande kvalitetsarbete bör vidareutvecklas, exempelvis genom att analysera de resultat som verksamheten som helhet når i förhållande till de nationella målen och vilka åtgärder som behöver sättas in för att förbättra måluppfyllelsen. Se även under avsnittet Uppföljning av kunskapsresultaten.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Den har till syfte att bidra till att utveckla skolans verksamhet i riktning mot de nationella målen och till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse.

Samtliga skolor i Solna kommun använder en gemensam mall för kvalitetsredovisning där två olika målområden följs upp varje år. I kvalitetsredovisningen för 2006

16 (16)

är dessa områden Matematik och Särskilt stöd. För Tallbackaskolan finns här redovisning och analys av resultat samt uppgift om åtgärder med anledning av analysen. Uppföljning av övriga ämnen och målområden saknas. Inspektörerna konstaterar att kvalitetsredovisningen inte innehåller alla de delar som författningarna anger. Den kan därmed inte ligga till grund för analys av skolans verksamhet som helhet och fyller inte heller den avsedda funktionen att informera om verksamhet och resultat. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller författningarnas krav vilket måste åtgärdas.

Kommunen har från och med 2007 tagit fram en ny mall för kvalitetsredovisning vilket skolläningen tror kommer att stärka skolans kvalitetsarbete.

2008-03-14 Stockholm

Anette Älmdalen

Ingrid Åsgård